

УДК 316.77;378;87.9

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2022.1.6>**Аксьонова Віра Ігорівна**

доктор філософських наук, доцент,
доцент кафедри професійної педагогіки та соціально-гуманітарних наук
Льотної академії Національного авіаційного університету України
вул. Добровольського 1, Кропивницький, Україна
orcid.org/0000-0001-9615-9339

Скловський Ігор Зіновійович

доктор філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
вул. Старопортофранківська 26, Одеса, Україна
orcid.org/0000-0003-2836-3412

ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА НА ЗЛАМІ ТИСЯЧОЛІТЬ (теоретико-методологічний аспект)

Актуальність проблеми зумовлена недостатньою теоретичною розробленістю означеної проблеми і зростанням її практично-світоглядного значення в умовах трансформації сучасного українського суспільства. У статті наголошується, що теоретико-методологічні засади соціокультурної комунікації є головним атрибутом життєдіяльності суспільства. Сучасні наукові підходи до вивчення феномену міжкультурної комунікації відображують специфіку ціннісних орієнтацій особистості у соціумі в контексті онтологічних, методологічних та інформаційно-аксіологічних змін. Термін «комунікація» за декілька десятиліть ХХ–ХХІ століть став ключовим у соціально-гуманітарному знанні, що пояснюється його особливою місткістю, яка дозволяє наповнювати термін різноманітними смислами і використовувати у різних пізнавальних цілях. Процес ТРАНСФОРМАЦІЇ передбачає міжкультурну комунікацію в умовах самопізнання Духу ВІД мовленнєвої ДО КОМУНІКАТИВНОЇ ОСОБИСТОСТІ в процесі СТАНОВЛЕННЯ ефективного використання інформації в системі соціоКУЛЬТУРНОЇ взаємодії, що призвело до виникнення нового явища у інформаційно-світовому розвитку, яке отримало назву «глобальна революція у спілкуванні». Соціодіагностика інформації потрібна в методології розгортання культурної глобалізації. Культурна дифузія і акультурація в умовах глобалізації здійснюється в контексті становлення інформаційного суспільства. Формування концепції комунікативної культури особистості, як регулятивного ядра, передбачає функціонування міжкультурної комунікації. Міжкультурна комунікація, як системоутворюючий фактор сучасної інформаційної культури, обумовлює ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНОГО простору.

Мета й завдання статті: побудова концепції міжкультурної комунікації глобального інформаційно-комунікативного соціуму, що дозволяє здійснювати цілісність методологічного підходу до аналізу інформаційного суспільства та соціокультурний взаємовплив влади та громадянського суспільства під час постіндустріальної доби у цивілізованих формах.

Ключові слова: методологія, дух свободи, інформаційно-комунікативний простір, парадигми культури, культурна дифузія, акультурація, постмодерн, постіндустріальне суспільство.

Ступінь наукової розробки теми. Стан розробки міжкультурної комунікації знайшов своє відображення у філософсько-методологічних підходах, до числа яких слід віднести: 1) екзистенційний (А. Камю, Ж.-П. Сартр, К. Ясперс); 2) герменевтичний (Х.Г. Гадамер, В. Дільтей, П. Рікер); 3) кібернетичний (Н. Вінер, К. Шеннон); 4) структуралістський (Р. Барт); 5) лінгвістичний (Е. Бенвеніст, Т. ван Дейк, Ф. де Соссюр); 6) семіотичний (Ю. Лотман, Ч. Пірс); 7) культурологічний (Х. Маклюен, А. Моль); 8) бігевіористський (Д.Б. Уотсон);

9) структурно-функціональний (Н. Луман, Р. Мертон, Т. Парсонс); 10) символічний інтеракціонізм (Дж. Мід); 11) етнометодологічний (Т. Гарфінкель); 12) комунікативно-практичний (К. Апель, Ю. Габермас, Г. Дебор); 13) аналітико-мовленнєвий (Г. Бейкер, Л. Вітгенштейн, М. Дамміт); 14) соціокультурно-комунікативний (Є. Борінштейн, Е. Гірш, Е. Голл, К. Клакхон, Р. Портер, Л. Самовар, Д. Трагер, Г. Хофстеде).

Сучасна концепція «соціокультурної комунікації» базується на постнекласичній методології, системному та діалектико-синергетичному методах і підходах. Важливе місце відіграє концепція комунікативного дискурсу Ю. Габермаса, у тлумаченні якого дискурс проблем людського буття осмислюється у соціальних вимірах. Тоді суб'єктність людини означає соціокультурно-довершену мовну ситуацію (Є. Борінштейн) коли зовнішні та внутрішні обставини лише відносно впливають на аргументи, які використовуються для пояснення явищ соціального буття. Вирішенням особистісно-висвітлених через проблему міжкультурної комунікації, займалися такі західні філософи, як К.-О. Апель, О.-Ф. Больнов, М. Бубер, Л. Вітгенштейн, І. Гофман, Е. Гусерль, В. Дальмаєр, Г. Дебор, Е. Кассирер, В. Кульман, М. Рідель, П. Ульріх та інші. Істотний вклад у розробку глобального інформаційно-комунікативного простору внесли праці Р. Арона, Д. Белла, З. Бжезинського, І. Валлерстайна, С. Гантінгтона, Е. Гідденса, М. Кастельса, І. Пригожина, Р. Робертсона, О. Тоффлера, М. Уотерса, Г. Хакена, Ф. Фукуями.

У доробках українських вчених доби Нового часу (Г. Сковорода) і сучасності (В. Андрущенко, О. Базалук, В. Бех, Є. Бистрицький, Є. Борінштейн, В. Воронкова, С. Кримський, В. Крисаченко, В. Лях, М. Попович, М. Степико) суспільство розглядається як мережа комунікацій, які створюють можливість самовідтворення суспільства, так як комунікація представляється ознакою інноваційно-активного середовища, що самоорганізується. Проблематику комунікативної філософії активно розробляють А. Єрмоленко, А. Ішмуратов, С. Куцепал, В. Лях, В. Пазенок. На думку сучасних вчених, не лише економічна сфера суспільства, а і соціокультурна реальність є найважливішим явищем глобального комунікативного суспільства, яке відображає сутність людини та визначає характер взаємодії з іншими людьми. Для побудови сучасного комунікативного простору використовуються проблеми «революції у комунікації», що знайшли своє відтворення у доробках Б. Вальденфельса, Е. Левінаса, С. Франка, В. Шинкарука.

Методологія дослідження полягає в тому, що соціокультурна реальність постіндустріальної доби інформаційно-комунікативного суспільства висувається на передній план і обумовлена потребою у філософському осмисленні самопізнання духу в його іманентній сутності та актуалізацією міжкультурної комунікації в умовах посилення соціокультурних тенденцій, пов'язаних з глобалізацією, інтеграцією, міграційними тенденціями, вестернізацією парадигми культури. Це потребує адаптації людини до конкретного соціуму, формування відповідних інтеграційних процесів, діалогу (полілогу) культур, як гаранту існування цивілізації, самоорганізації автопоезисних (віртуальних) самореферентних систем, існування суб'єкта в інформаційному суспільстві. Суб'єктність залежить від рівня взаємодії соціальних акторів з соціокультурним середовищем та їхньої консенсусної персоналізації буття, здатності системи до самовідтворення у єдиному глобальному комунікативному просторі. Комунікативна парадигма формується в умовах інформаційного суспільства, в контексті якого інформаційно-комунікативні технології представляють собою найважливіший прошарок цивілізації. В сучасному філософському дискурсі вагоме місце займають методолого-гносеологічні, онтологічні та аксіологічні чинники міжкультурної комунікації та розвиток кроскультурних комунікацій в епоху постмодерну. В глобальному інформаційно-комунікативному просторі світ людини і суспільство розгортаються через призму комунікації, що потребує адекватного аналізу цього феномена. Теоретико-методологічні засади міжкультурної комунікації як головного атрибуту життєдіяльності суспільства потребують пояснення терміну «комунікативні зміни».

Методи дослідження: компаративний, герменевтичний, традиційні логічні прийоми формування нового знання – дедукція, аналіз, синтез, принципи об'єктивності та світоглядного плюралізму.

Сутність наукової проблеми полягає в осмисленні «революції в спілкуванні», яка виявилася головною тенденцією епохи глобалізації і постмодерну. Гіпотеза дослідження: міжкультурна комунікація являє собою складний соціокультурний процес, у якому присутні класичні та постнекласичні зв'язки, які забезпечують ефективну саморегуляцію і динаміку розвитку сучасного соціуму, ідею пошуку ефективних механізмів регуляції і саморегуляції соціуму, завдяки комунікації, що веде до інформаційної єдності людства. Для досягнення поставленої мети використовувалися інноваційні методи: аксіоматичний – для побудови системи аксіом (постулатів) і виведення гіпотези та отримання наукового підтвердження формування концепції міжкультурної комунікації, що забезпечує ефективну саморегуляцію соціуму; наукової абстракції і нелінійного (індетермінованого) мислення – з метою виявлення ознак соціокультурної комунікації як атрибуту життєдіяльності сучасного соціуму; історичного і логічного аналізу – для дослідження і обґрунтування основних характеристик онтологічних та аксіологічних засад міжкультурної комунікації; структурно-функціональний та структурно-системний – для розкриття форм культурної комунікації; структурно-логічного моделювання – для словесного опису концептуальних підходів міжкультурної комунікації як соціального виміру сучасності; компаративістський – для порівняння концептуально відмінних типів комунікації у різних типах соціуму; аналогії, аналізу і синтезу, індукції і дедукції – для розробки структурно-логічних моделей формування та розвитку глобального комунікативно-інформаційного суспільства. Трансформація соціокультурних змін в умовах інформаційно-комунікативного простору постмодерну ґрунтується на визначенні багатоманітності шляхів розвитку суспільства як результату зростаючої культурної багатоманітності світу з акцентом на автономію, різноманітність індивідуальних і соціальних форм, плюралізм і відкриту демократію, поглиблення таких принципів, як децентрація, невизначеність, фрагментарність, плінність, контекстуальність, що націлені на «деконструкцію» і «деструкцію» буття. Соціодіагностика деформацій соціокультурної комунікації в умовах розгортання культурної глобалізації дозволила визначити стан процесів комунікативного простору, пов'язаний з глобалізацією, інтеграцією, міграційними тенденціями, вестернізацією культури, що потребують вироблення культурної адаптації та «взаємодії свідомостей» особистостей, розкривши сутність акультурації як процесу освоєння цінностей «чужої» культури та культурної дифузії як просторового впливу соціокультурних досягнень.

Результати. Комунікація є об'єктом вивчення багатьох наук: філософії, семіотики, соціології, етнографії, психології, культурології, кібернетики, інформаціології. Комунікація як культурмодель релевантної соціальної конфігурації застосовується у значеннях: 1) шлях повідомлення, зв'язок одного місця з іншим; 2) передача інформації від людини (групи) до людини (групи); 3) специфічна форма взаємодії людей у процесі життєдіяльності за допомогою мови та інших сигнальних форм зв'язку. В умовах глобалізації комунікативні процеси входять у число найбільш актуальних проблем для всього людства, згідно з якими необхідно виробити критерії, щоб давати оцінку поведінським паттернам суб'єктів в комунікативному процесі плінної сучасності. Комунікація розглядається у просторовому і часовому аспектах, локальному культурному зрізі (етносціальна культура) і глобальному (міжнародна) але яким чином вона не відбувалася, мають місце іманентно властиві цьому процесу знакові системи, наявність яких і дозволяє говорити про комунікацію. Необхідні умови метафізики комунікації: 1) орієнтація учасників на деякі загальні інтерсуб'єктивні норми; 2) комунікативна компетентність; 3) психологічно-мотиваційні феномени (металакти, почуття, емоції, психостани суб'єктів) як складова духовного обличчя в мультипроцесах метафізики комунікації. Соціокультурна комунікація, з точки зору епістемології, як головний атрибут життєдіяльності суспільства, зумовлена сутнісним значенням інформаційних потреб людини, які є атрибутивними по своїй суті. Як головний атрибут життєдіяльності суспільства, культурна комунікація розвивається у динамічному світі, представляє собою зріз соціальної реальності, що володіє всією сукупністю базових атрибутів суспільства: просторово-часовими характеристиками, системності, процесуальності, структурності, функціональності, інституціональності, самоорганізації

аутопоезисних самореферентних систем і мережеве спілкування в джойнерових товариствах. Дискурс осмислення феномену соціокультурної комунікації характеризується багатоякісністю і динамічністю, в контексті якого спілкування розглядається як родове поняття, так як у сучасних умовах культурні контексти набувають різних форм динамічності і різноплановості, що знаходить своє вираження у взаємовпливі, синтезі, доповнюваності і діалозі.

Висновки

1. Соціокультурна комунікація є універсальним регулятивним механізмом впливу на сучасні процеси мультикультурного суспільства.

2. Наукові підходи до вивчення феномену міжкультурної комунікації в контексті розвитку глобального комунікативного суспільства виходять з того, що формування глобального інформаційного суспільства являється об'єктивно зумовленим процесом, в основі якого лежить всезростаючий вплив нових інформаційно-комунікаційних технологій на економіку, соціальну структуру, право, культуру, взаємовідносини держави і суспільства, міжнародні відносини тощо.

3. Компаративно-аксіологічний метод розглядає цінності як «культурні коди», розшифрування яких дозволяє здійснювати міжкультурний вплив у «цивілізаційних формах», втілювати в сучасну методологію аксіологічне моделювання міжкультурної комунікації з акцентом на особистісний розвиток, який передбачає побудову системи цінностей на чотирьох рівнях: глобальному чи загальнолюдському, етнокультурному чи рівні певних культур, рівні соціальних спільнот і рівні особистості.

4. Соціодіагностика деформацій міжкультурної комунікації в умовах розгортання глобальної комунікації визначає реальний стан процесів, що пов'язані з глобалізацією, інтеграцією, міграційними тенденціями, вестернізацією культури, що потребують культурної адаптації та «взаємодії свідомостей».

5. Сутність акультурації, як процесу освоєння цінностей «чужої культури», в результаті якого відбуваються зміни ціннісних орієнтацій, типів поведінки, соціальних установок індивідів, та культурної дифузії, як просторового розповсюдження культурних досягнень одних суспільств на інші, що розглядається через асиміляцію, сепарацію, маргіналізацію, інтеграцію у контексті формування та розвитку комунікативної парадигми глобалізації та інформаційного суспільства;

6. Концепція комунікативної культури особистості глобального комунікативно-інформаційного суспільства, в основі якої ідея про самоорганізацію аутопоезисних самореферентних систем і мережеве спілкування в джойнерових товариствах, як відносно нових формах спілкування в умовах глобалізації та інформаційного суспільства, пізнання соціокультурної природи комунікативного суспільства з метою вироблення напрямів трансформації особистості мовленнєвої до комунікативної.

7. Аналіз розвитку кроскультурних комунікацій в умовах інформаційно-комунікативного простору постмодерну виявляється у визначенні багатоманітності шляхів розвитку суспільства, як результату зростаючої культурної багатоманітності світу, що ставить акцент на автономії, підкреслює різноманітність індивідуальних і соціальних форм, плюралізм і відкриту демократію, висвітлюючи такі принципи, як децентрація, невизначеність, фрагментарність, плинність, контекстуальність, що націлені на «деконструкцію» і «деструкцію» тощо.

8. Сутність культурної комунікації, як системоутворюючого чинника сучасної інформаційної культури, являє собою складний процес взаємодії між суб'єктами соціокультурної діяльності, що реалізується на основі діалогічності та консенсусної взаємодії, здатності самореферентної системи до «самовідтворення» (аутопоезису), що сприяє розвитку інформаційної культури, яка приводить до утворення онлайн-товариств і різкого розширення міжкультурної комунікації в умовах стрімкої трансформації глобального інформаційно-комунікативного простору. Детермінанти оптимізації міжкультурної комунікації сприяють виробленню програми оптимізації діяльності людини: 1) розробка адекватної гуманітарної, етнонаціональної

і етноекномічної політики, що направлена на регулювання особистісної культури в системі міжкультурної комунікації полікультурного соціуму; 2) розробка системної концепції організації управління міжкультурною комунікацією, щоб сприяти оптимізації позитивних етнонаціональних процесів, як на рівні регіону, так і на рівні держави; 3) прийняття комплексу законів, які більш кардинально змінюють етнополітичні та етноекномічні пріоритети, оптимізували правове поле кожного етнонаціонального соціуму, спрямовання його на реалізацію єдності у соборної багатоманітності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Автопоезис соціальних систем : монографія / за наук. ред. В.П. Беха. Київ : Національний педагогічний ун-т імені М.П. Драгоманова, 2010. 746 с.
2. Аксьонова В.І. Гуманістичні обрії європейського простору. Український контекст : монографія / за наук. ред. Є.Р. Борінштейна. Херсон : Гельветика, 2018. 536 с.
3. Апель К.-О. Понятие первичной взаимответственности как предпосылка планетарной макроэтики. *Философия без границ*: сб. ст.: в 2 ч. Ч. 1. М. : Издатель Воробьев А.В., 2001. С. 47–67.
4. Бистрицький Є. Легітимація як дієве філософське поняття. *Філософська думка*. 2009. № 5. С. 49-59.
5. Борінштейн Є.Р. Соціокультурні цінності сучасного українського суспільства: духовність як життєво-змістовий орієнтир. *Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства* : матеріали міжнародної наукової конференції (м. Одеса, 26-27 травня 2015 р.). Одеса : ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського», 2015. С. 2–7.
6. Гидденс Э. Ускользающий мир: как глобализация меняет нашу жизнь / пер. с англ. М. : Весь Мир, 2004. 120 с.
7. Дебор Г. Общество спектакля / пер. с фр. С. Офертаса и М. Якубович. М. : Логос, 1999. 224 с.
8. Кастельс М. Становление общества сетевых структур. Новая постиндустриальная волна на Западе : антология / под ред. В.Л. Иноземцева. М. : Academia, 1999. С. 494–505.
9. Кримський С. Б., Кисляковська І. В., Вяткіна Н.Б. та ін. Проблеми теорії ментальності. Київ : Наук. думка, 2006. 408 с.
10. Куцепал С. В. Французька філософія другої половини ХХ століття: дискурс із префіксом «пост». Київ: Парапан, 2004. 324 с.
11. Лотман Ю. Семиосфера. СПб. : Искусство, 2000. 704 с.
12. Луман Н. Общество как социальная система / пер. с нем. А. Антоновский. М. : Логос, 2004. 232 с.
13. Маклюэн М. Понимание медиа: Внешние расширения человека / пер. с англ. В. Г. Николаева. М. : Гиперборея, Кучково поле, 2007. 464 с.
14. Пригожин И., Стенгерс И. Порядок из хаоса. Новый диалог человека с природой / общ. ред. и послесл. В.И. Аршинова, Ю.Л. Климонтовича, Ю.В. Сачкова. Изд. 5-е. М. : Ком Книга, 2005. 422 с.
15. Тоффлер Э. Третья волна. М. : «Издательство АСТ», 1999. 387 с.
16. Хакен Г. Информация и самоорганизация: макроскопический подход к сложным системам / пер. с англ. М. : Мир, 1991. 240 с.
17. Bell D. The Coming of Post-Industrial Society: a venture in social forecasting. New York : Basic Books, 1976. 507 p.
18. Habermas J. Justification and Application: Remarks on Discourse Ethics. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press, 1993. 197 p.
19. Cassirer E. On Basic Phenomena. The Philosophy of Symbolic Forms. Vol. 4. New Haven and London, 1996.
20. Toffler A. The Adaptive Corporation. Aldershot, Brookfield (Vt.): Gower, 1985. 217 p

REFERENCES

1. Avtopoezys sotsialnykh system: monohrafiya [Autopoetry of social systems] / za nauk. red. V.P. Bekha. Kyiv : Natsionalnyy pedahohichnyy un-t imeni M.P. Drahomanova, 2010. 746s.
2. Aksonova V.I. Humanistychni obriyi yevropeyskoho prostoru. Ukrayinskyy kontekst : monohrafiya [Humanistic horizons of the European space. Ukrainian context] / za nauk. red. YE.R.Borinshteyna. Kherson : Helvetyka, 2018. 536 s.
3. Apel K.-O. Ponyatyte pervychnoy vzaymootvet-stvennosti kak predposylka planetarnoy makroetyky [The concept of primary interdependence as a prerequisite for planetary macroethics]. *Fylosofiya bez hranitys: sb. st. : v. 2 ch. Ch. 1. M. : Yzdatel Vorobev A. V., 2001. S. 47–67.*
4. Bystrytskyy YE. Legitymatsiya yak diyeye filofske ponyattya [Legitimation as an effective philosophical concept]. *Filosofska dumka*. 2009. № 5. S. 49–59.
5. Borinshteyn YE.R. Sotsiokulturni tsinnosti suchasnoho ukrayinskoho suspilstva: dukhovnist yakzhyttevostmistovyy oriyentyr [Socio-cultural values of modern Ukrainian society: spirituality as a life reference]. *Kontsepty sotsiokulturnoyi transformatsiyi suchasnoho suspilstva : materialy mizhnarodnoyi naukovoyi konferentsiyi (m. Odesa, 26-27 travnya 2015r.)*. Odesa : DZ «PNPU imeni K.D. Ushynskoho», 2015. S.2–7.
6. Hyddens É. Uskolzayushchyy myr: kak hlobalyzatsyya menyaet nashu zhyzn [The elusive world: how globalization is changing our lives] / Per. s anhl. M. : Ves Myr, 2004. 120 s.
7. Debora H. Obshchestvo spektaklya [Performance Society] / per. s fr. S. Ofertasa y M. Yakubovych. M. Lohos, 1999. 224 s.
8. Kastels M. Stanovlenye obshchestva setevykh struktur. Novaya postyndustrialnaya volna na Zapade [Formation of a society of network structures. A new post-industrial wave in the West.]. *Antolohyya / pod red. V. L. Ynozemtseva. M. : Academia, 1999. S. 494–505.*
9. Krymskiy S. B., Kyslyakovska I. V., Vyatkina N. B. ta in. Problemy teorii mentalnosti [Problems of the theory of mentality]. Kyiv : Nauk. dumka, 2006. 408 s.
10. Kutsepal SV French philosophy of the second half of the twentieth century: a discourse with the prefix “post” [French philosophy of the second half of the twentieth century: a discourse with the prefix “post”]. Kyiv : Parapan, 2004. 324 s.
11. Lotman Y. The Semiosphere [Semiosphere]. SPb: Iskusstvo, 2000. 704 s.
12. Luhmann N. Society as a social system [Society as a social system] / Translated with him. A. Antonovskiy. M. : Logos, 2004. 232 s.
13. McLuhan M. Understanding the Media: External Extensions of Man [Understanding the media: External human extensions] [trans. with English VG Nikolaeva. M. : Hyperborea, Kuchkovo field, 2007. 464 p.
14. Prigogine I., Stengers I. Order from chaos. A new dialogue between man and nature [Order out of chaos. A new dialogue of man with nature] / Society. ed. and the aftermath. V. I. Arshinova, Yu. L. Klimontovich, Yu.V. Sachkova. Izd. 5-e. M. : Kom Kniga, 2005. 422 s.
15. Toffler E. The third wave [The third wave]. Moscow: AST Publishing House, 1999. 387 s.
16. Hacken G. Information and self-organization: a macroscopic approach to complex systems: trans. with English. M. : Mir, 1991. 240 s.
17. Bell D. The Coming of Post-Industrial Society: a venture in social forecasting. New York : Basic Books, 1976. 507 p.
18. Habermas J. Justification and Application: Remarks on Discourse Ethics. Cambridge, Massachusetts : The MIT Press, 1993. 197 p.
19. Cassirer E. On Basic Phenomena. The Philosophy of Symbolic Forms. Vol. 4. New Haven and London, 1996.
20. Toffler A. The Adaptive Corporation. Aldershot, Brookfield (Vt.): Gower, 1985. 217 p.

Aksonova Vira Ihorivna

Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Professional Pedagogy and social sciences and humanities
Flight Academy National Aviation University of Ukraine
1 Dobrovolsky str., Kropyvnytskyi, Ukraine
orcid.org/0000-0001-9615-9339

Sklovsky Igor Zinovievich

Doctor of Philosophical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Philosophy,
Sociology and Management of Socio-Cultural Activities,
South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky
26, Staroportofrankivska str., Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0003-2836-3412

**TRANSFORMATION OF UKRAINIAN SOCIETY
AT THE TURN OF THE MILLENNIUM
(theoretical and methodological aspect)**

The urgency of the problem is due to insufficient theoretical development of the problem and the growth of its practical and ideological significance in the transformation of modern Ukrainian society. Modern scientific approaches to the study of the phenomenon of intercultural communication reflect the specifics of the value orientations of the individual in society in the context of ontological, methodological and informational-axiological changes. The term “communication” for several decades of XX–XXI centuries has become key in socio-humanitarian knowledge, due to its special capacity, which allows to fill the term with different meanings and use for different cognitive purposes. The process of TRANSFORMATION involves intercultural communication in terms of self-knowledge of the Spirit FROM SPEECH TO COMMUNICATIVE PERSONALITY in the process of BUILDING the effective use of information in the system of sociocultural interaction called Cultural diffusion and acculturation in the context of globalization is carried out in the context of the formation of the information society. Socio-diagnosis of information is needed in the methodology of deployment of cultural globalization. Cultural diffusion and acculturation in the context of globalization is carried out in the context of the formation of the information society. The formation of the concept of communicative culture of the individual, as a regulatory core, involves the functioning of intercultural communication. Intercultural communication, as a system-forming factor of modern information culture, determines the FORMATION OF INFORMATION AND COMMUNICATION space.

Key words: methodology, the spirit of freedom, information and communication space, paradigms of culture, cultural diffusion, acculturation, postmodern, post-industrial society.